

XXX. Gazdasági Versenyhivatal

Rigó Csaba Balázs
elnök

Budapest, 2022. szeptember „05”

A költségvetés fejezetrendjében a XXX. fejezet a Gazdasági Versenyhivatal, melynek legfontosabb szerkezeti sajátossága, hogy egyetlen intézménnyel rendelkezik. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH, Hivatal, Versenyhatóság, vagy versenyhivatal) autonóm országos hatáskörű államigazgatási szerv, amelynek elnöke éves beszámolási kötelezettséggel tartozik az Országgyűlésnek. Feladata a köz érdekében a gazdasági verseny tisztaságának és szabadságának védelme. Tevékenysége alapvetően három pillérrre épül: a magyar fogyasztók érdekében a versenyfelügyeleti munkája során érvényesíti a versenytörvény és az uniós versenyjog szabályait (versenyfelügyelet), a rendelkezésre álló eszközökkel igyekszik a verseny érdekében befolyásolni az állami döntéseket (versenypártolás), illetve a verseny társadalmi elfogadottsága érdekében a versenypolitikai ismeretek terjesztésével és a verseny közgazdasági és jogi kérdéseivel foglalkozó szakmai közélet támogatásával hozzájárul a versenykultúra fejlesztéséhez (versenykultúra fejlesztés).

Intézmény név: Gazdasági Versenyhivatal

Törzskönyvi azonosító: 325279

Honlapjának címe: www.gvh.hu

Gazdasági Versenyhivatal szakmai tevékenysége

A GVH-nak a verseny védelme érdekében folytatott tevékenysége alapvetően három pillérrre épül.

Az első pillér szerint a Hivatal **jogalkalmazói tevékenysége** során a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (Tpvt. vagy Versenytörvény) mellett, illetve azzal összhangban uniós jogot is alkalmaz, amennyiben az adott ügyben felmerül a tagállamok közötti kereskedelem érintettsége.

A GVH fellép a tisztességtelen és versenykorlátozó piaci magatartásokkal szemben, így a vállalkozások olyan magatartása, illetve megállapodása ellen, amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejt ki.

A GVH fellép továbbá az olyan vállalkozásokkal szemben is, amelyek visszaélnék a gazdasági erőfölényükkel. A kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény előírásai megtiltják a nagyméretű (jelentős piaci erővel, vevői erővel rendelkező) kereskedők beszállítókkal szembeni visszaélő magatartását, mely visszaélésekkel kapcsolatos felügyelet egy részét a GVH látja el. Új hatáskört telepített a Gazdasági Versenyhivatalhoz a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény Magyarország 2021. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2020. évi LXXVI. törvénnyel végrehajtott módosítása, amelynek célja az ún. HoReCa (hotel-restaurant-café) szektorban általánosan alkalmazott kizárólagos termékértékesítési szerződések visszaszorítása, többek között a kisüzemi sörfőzdek részére egyenlő versenyfeltételek biztosítása. A kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvénybe iktatott feltételek megsértése esetén a GVH jár el versenyfelügyeleti eljárás keretében.

Egyes tranzakciók bizonyos árbevételi küszöbszámok esetében bejelentési kötelezettség alá esnek. Az összefonódások ellenőrzésére irányuló tevékenysége, más néven a fúziókontroll keretében a GVH vizsgálja az egymástól független vállalkozások összefonódását, más vállalat feletti irányításszerzést.

Fogyasztóvédelmi hatáskörében a GVH fellép a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szemben, amennyiben azok a verseny érdemi befolyásolására alkalmasak. A verseny érdemi érintettségét az alkalmazott kereskedelmi gyakorlat kiterjedtsége, az érintett vállalkozás mérete határozza meg, illetve bizonyos feltételek megvalósulása esetén ezt a törvény vélelmezi. Fontos azonban kiemelni, hogy az általános fogyasztóvédelmi feladatokat nem a GVH látja el.

A GVH antitröszt- és fogyasztóvédelmi tevékenysége egymást kiegészítve szolgálja a fogyasztók érdekeit. A verseny teszi lehetővé, hogy a fogyasztók számára többlet javak

keletkezzenek, illetve számukra kedvezőbb feltételek közül választhassanak. Azonban a fogyasztók nem tudják a verseny kínálta előnyöket élvezni, ha – megfelelő információ és kellő fogyasztói tudatosság hiányában – nem a számukra legkedvezőbbet választják ki a verseny által nyújtott alternatívák közül. Ebből következik az, hogy a verseny szabadságának és a fogyasztói döntés szabadságának védelme kölcsönösen feltételezi egymást.

A GVH feladatainak második pillérét az ún. versenypártolási tevékenysége jelenti. Ennek keretében a Hivatal véleményezi a feladat-és hatáskörét, továbbá a versenyt, a piacra lépés feltételeit érintő, valamint az árakra vagy az értékelési feltételekre vonatkozó előírásokat tartalmazó szabályozási koncepciókat, jogszabálytervezeteket az önkormányzati rendeletek kivételével. A versenypártolási tevékenysége körében a GVH a jogalkotást, a közhatalmi döntéseket a piaci verseny, mint fontos közérdek érvényesülése érdekében igyekszik befolyásolni a rendelkezésére álló eszközökkel. Ezen döntések magukba foglalják a közpolitikák kialakítását, azok alkalmazását, valamint a kormányzat és egyéb állami szervek egyedi adminisztratív lépéseit és beavatkozásait is.

A Versenytörvény is nevesíti a GVH-nak a versenykultúra, illetve a fogyasztói döntéshozatal kultúrájának fejlesztésében és terjesztésében betöltött szerepét, s egyben felelősségét. A magyarországi versenykultúra, illetve fogyasztói kultúra fejlesztése során a GVH feladata elsősorban a verseny társadalmi elfogadottsága, a jogkövető magatartás, a versenybarát, illetve a tudatos fogyasztói döntéshozatalt biztosító szabályozási környezet elősegítése, valamint a fogyasztói tudatosság növelése. E feladatkörében a GVH gondoskodik egyebek mellett a versenypolitikával, valamint a fogyasztói döntéshozatallal és védelmével kapcsolatos tájékoztatás növeléséről, továbbá a verseny, valamint a fogyasztói döntéshozatal közgazdasági és jogi kérdéseivel foglalkozó szakmai közélet fejlődéséhez való hozzájárulásról. A GVH saját szakmai háttérére épülő tevékenységet lát el, illetve más szervezetek versenykultúra-fejlesztő tevékenységét támogatja, ezzel is hozzájárulva a verseny, valamint a tudatos fogyasztói döntéshozatal közgazdaságtani és jogi kérdéseivel foglalkozó szakmai közélet fejlődéséhez. A verseny- és fogyasztói kultúra fejlesztése így – a versenyfelügyeleti és a versenypártolási munka mellett –, a GVH gazdasági verseny védelme érdekében végzett tevékenységének harmadik pillérét jelenti.

Fejezet szakmai tevékenységének ismertetése

A jogalkalmazást illetően a korábbi évekhez hasonlóan a 2021. évben is kiemelt stratégiai cél volt a kartellek elleni küzdelem. A GVH-val való anonim kapcsolatfelvétel lehetőségét biztosító, 2016 óta használt Kartell Chat, az engedékenységi politika és az informátori díj intézmények egymást kiegészítve és egymást erősítve működnek jelenleg is. A GVH a pandémiás helyzet ellenére is igen aktív volt 2021-ben. Az elmúlt év során a Felderítő Iroda információszerző tevékenysége folytán a nemzeti versenyhatóság 13 ügyben, összesen 56 piaci szereplőnél folytatott le előzetes értesítés nélküli helyszíni kutatást (dawn raid), a vizsgálati cselekmények során pedig mintegy 14 terabyte mennyiségű adatot vett birtokba és dolgozott fel. A Felderítő Iroda a kartellek, így különösen a közbeszerzési kartellek elleni aktív fellépés érdekében közvetlen partneri kapcsolatot ápol számos társhatósággal, szervezettel, amelynek keretében oktatási tevékenységre, tudásmegosztásra is sor kerül a szakemberek között. Kiemelendő ebben a körben a Kartell Iroda vezetője a Felderítő Iroda vezetőjével közösen tartott „A közbeszerzési kartellek elleni küzdelem” című előadása 2021. decemberében az Integritás Kerekasztal – Tudásmegosztó Nap keretében. A GVH munkatársai az előadásuk során részletesen ismertették a GVH közbeszerzési kartellek elleni tevékenységét.

A Versenytanács 2021-ben több jelentős, a vállalkozások versenykorlátozó magatartása miatt indított ügyben hozott határozatot. A döntések jól tükrözik a Hivatal egyik elsődleges célkitűzését: szigorú fellépés a versenykorlátozásokkal szemben – különösen, ha azok közbeszerzési eljárásokat érintenek. A Versenytanács 2021-ben 38 ügyben, 126 vállalkozással szemben hozott döntést versenyfelügyeleti eljárások keretei között. A döntések közel

háromnegyedében - 28 ügyben 71 vállalkozással szemben - állapította meg jogsértés elkövetését, és 25 döntésében 62 vállalkozással szemben szabott ki bírságot 18,2 milliárd forint értékben, mely jelentősen meghaladja a tavalyi év igen magas bírságösszegét is. Több mint 14 milliárd forintos bírságot kell fizetnie 8 hazai és külföldi háttérű műtrágya gyártó és forgalmazó vállalkozásnak az általuk kialakított stratégiai együttműködési rendszer keretében a beszerzési források közötti választás lehetőségének korlátozására, a vevők felosztására és az eladási árak meghatározására irányuló, a verseny korlátozását célzó jogsértést valósítottak meg. Ezen túlmenően a vasárnapi lapok piacát érintő versenykorlátozó megállapodás miatti megismételt eljárásban több, mint 829 millió forint összegű bírságot szabott ki a Hivatal.

A tavalyi év végén a versenykorlátozó magatartás miatt folytatott vizsgálatokat a Hivatal összesen 16,27 milliárd forintnyi bírság kiszabásával zárta.

A GVH továbbra is hangsúlyt fektet a versenyfelügyeleti eljárások hatékonyságának növelésére, melynek egyik eszköze az eljárással érintett vállalkozásoknak a Hivatallal való együttműködő magatartásának „jutalmazása”. Az együttműködő cégek – a Hivatal közleményeiben előre lefektetett szempontok szerint - bírságcsökkentésben, esetleg elengedésben részesülhetnek, így többek között a jogsértéssel érintett fogyasztóknak vagy üzletfeleknek fizetett jóvátétel is csökkentheti a bírságösszeget. A Hivatal 2021-ben több mint 1,67 milliárd forint összegű bírságcsökkentéssel jutalmazta az eljárás alá vontakat az általuk vállalt kompenzációra, jóvátételre tekintettel. A kompenzáció nem csak a vállalkozások szempontjából előnyös, de jelentős hatással van a piacra is, a 2021-ben vállalt kompenzációk összértéke 5,3 milliárd forint volt.

A vállalkozások akár többféle együttműködési formát is választhatnak, ezáltal növelve az elérhető bírságkedvezmények mértékét. A 2021-ben lezárt ügyekben a GVH valamennyi együttműködési formára, vagyis utólagos megfelelésre, jogsértés beismerésére, tények nem vitatására, jogorvoslatról való lemondásra, kompenzációs vállalásokra, illetve engedékenységi és egyezségi eljárásban való részvételre tekintettel figyelembe tudott venni bírságkedvezményt, amely összességében 24 vállalkozás tekintetében több, mint 7,6 milliárd forint bírságkedvezményt jelentett. Ez az összeg a 2021-ben kiszabott több, mint 18,2 milliárd forint versenyfelügyeleti bírság összegéhez viszonyítva a kiszabható bírságból 29% kedvezményt jelent.

A GVH a kartellek felszámolása mellett továbbra is védte a fogyasztók érdekeit. A GVH fokozott figyelmet fordított a COVID-19 világjárvány elleni védekezést segítő termékekkel kapcsolatos kereskedelmi kommunikációkra, és kiemelten üldözte azokat a versenyjogsértő gyakorlatokat, amelyeket a vírushelyzetet tisztességtelenül kihasználva valósítanak meg a vállalkozások. 2021-ben négy olyan versenyfelügyeleti eljárást zárt le a GVH, amelyben az eljárás alá vont vállalkozások a pandémiás helyzettel összefüggésben, azt kihasználva, a COVID-19 járvány elleni védekezésre vagy megbetegedés esetén a tüneteinek kezelésére kínáltak termékeket, és ezáltal tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot valósítottak meg.

A Hivatal évről-évre fellép a gyerekeket célzó tisztességtelen reklámokkal szemben. A versenyhivatal különösen súlyosan ítéli meg a gyermekeket, mint sérülékeny fogyasztókat érintő tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat, mivel életkorukból és hiszékenységből adódóan sokkal befolyásolhatóbbak.

A technológiai vívmányok és a vásárlási szokások megváltozásának következtében a versenyhivatal látóterébe egyre gyakrabban kerülnek olyan ügyek, amelyek valamely, az online térben nyújtott szolgáltatással kapcsolatosak. A GVH az elmúlt években fokozott hangsúlyt fektet a fogyasztóvédelmi ügyek területén az online térben elkövetett versenyjogsértések feltárására. A hagyományos piacokhoz képest a virtuális térben kiszolgáltatottabb helyzetbe kerülnek a fogyasztók, ugyanis a piaci kereslet és kínálat, illetve az igénybe vett szolgáltatások speciális jellemzői alkalmasak arra, hogy csökkentsék a fogyasztók tájékozott döntéshozatali képességét. Ezen területen megvalósuló kereskedelmi gyakorlatok tekintetében 2021-ben

három ügy emelhető ki, amelyek közül kettő elektronikus fizetési és jegyvásárlási szolgáltatásokkal, egy pedig online vásárlással kapcsolatos.

A Hivatal 2021-ben több eljárást folytatott az érendkiegészítők piacán, a járvánnyal szembeni védekezéssel összefüggő termékek piacán (például: felülettisztítók, kézfertőtlenítők légzésvédelmi maszkok), továbbá a telekommunikációs cégek ellen.

A Fogyasztóvédelmi Iroda szakemberei javaslatára a Versenytanács 2021-ben is élt az ideiglenes intézkedés, valamint az ideiglenes biztosítási intézkedés lehetőségével, mégpedig két esetben, ugyanazon céggel szemben. A Versenyhatóság felismerte, hogy a digitalizációból fakadó kihívások és a fogyasztói magatartást befolyásoló tényezők megértéséhez szükség van olyan szaktudásra, melyet például adatszakemberek, viselkedéselemzők tudnak a hatóság számára nyújtani. Ennek érdekében a GVH együttműködik egyetemekkel viselkedéstudományi projekteken, valamint az eljárásaiban is kiemelt figyelmet fordít a viselkedési közgazdasági elemzésekre.

2021-ben a hatóság nyolc versenykorlátozó megállapodást érintő ügyet zárt le, amelyek csaknem 2/3-a (6 ügy) kartell volt. Az árrögzítésre, illetve piacfelosztásra irányuló kartelleken belül is különösen súlyosak a közpénzeket érintő közbeszerzési kartellek, mivel jelentős társadalmi károkat okoznak. Az ilyen versenykorlátozás ezért a magas versenyfelügyeleti bírság mellett más jogkövetkezménnyel, a közbeszerzésekből történő kizárással is jár. 2021-ben a lezárt hat kartellügy több, mint felében, négy ügyben a jogsértés közbeszerzési eljárásokon való összejátszással valósult meg.

A vertikális korlátozások olyan megállapodások vagy összehangolt magatartások, amelyek a termelési vagy értékesítési lánc különböző szintjein tevékenykedő vállalkozások között jöhetnek létre, és amelyek azokra a feltételekre vonatkoznak, amelyek mellett egyes áruknak vagy szolgáltatásoknak a felek által történő vásárlása, értékesítése vagy viszonteladása történik. A GVH több döntést is hozott ilyen típusú versenykorlátozó magatartások kapcsán, illetve jelenleg is több eljárást folytat, melynek során ilyen jellegű megállapodásokat vizsgál(t). A GVH 2021-ben új eljárásokat is indított ezen jogalapon. Ezen eljárások során tapasztaltak azt mutatják, hogy számos piacon elterjedt gyakorlat a viszonteladói árak rögzítése, a termékek online értékesítésének korlátozása, illetve az értékesítés területi korlátozása.

Az Antitröszt Iroda 2021-ben 5 versenyfelügyeleti eljárásban zárta le a vizsgálati szakot és kiemelkedő számú, 3 ágazati vizsgálatot fejezett be, míg szintén rekord számú, 14 versenyfelügyeleti eljárást, illetve 3 ágazati vizsgálatot indított. A folyamatban lévő eljárások közül nyolc erőfölényes ügy. Ezen eljárások a versenyügyek kiemelten összetett és jelentős erőforrásigényű kategóriáját képezik. A folyamatban lévő erőfölényes ügyek között szükséges megemlíteni, hogy a Versenyhivatal a technológiai óriásvállalatok közül a Google magatartásának feltételezett visszaélészerűségét vizsgálja a dalszövegek közzétételének piacán. Az építőipari alapanyagok nemzetgazdasági jelentőségére és az utóbbi időszakban megfigyelt piaci zavarai miatt külön is említést érdemel, hogy a nemzeti versenyhatóság mind a cementpiacon, mind a kavicspiacon folytat erőfölényes eljárást.

Különös hangsúlyt helyez a GVH a jelentős, digitális piaci szereplők esetleges erőfölénnyel való visszaéléseinek vizsgálatára, így 2021-ben e körben több eljárásindításra is sor került.

A GVH 2021. évi jogalkalmazói munkájában is prioritásként jelent meg az összefonódásokkal kapcsolatos engedélyezési eljárások minél gyorsabb és hatékonyabb lezárása annak érdekében, hogy a tranzakciókban rejlő kockázatok csökkenjenek. A fúziós ügyintézési határidőket illetően továbbra is megállapítható, hogy a Versenyhatóság átlagosan a törvényi keretknél rövidebb idő alatt hozza meg döntéseit. 2021-ben a hatósági bizonyítvány kiadásával záruló, egyszerűbb megítélésű összefonódások esetében (amelyek az összes jóváhagyott összefonódás 92 %-át tették ki) az átlagos ügyintézési idő 4 nap volt, de az ügyek 4,4 %-ának vonatkozásában

expressz eljárásban, azaz 1-2 munkanap alatt került sor a döntés meghozatalára. 2021-ben az űrlapok 94%-át elektronikus úton nyújtották be a vállalkozások.

A GVH továbbra is fokozottan ügyel az adathitelességre és a végrehajtási tilalom betartására. Végrehajtási tilalom megsértése miatt 2021-ben a GVH egy összefonódással összefüggésben állapított meg jogsértést, amely ügyben a GVH a jogsértés felek általi elismerésére tekintettel nem szabott ki bírságot.

Továbbra is megfigyelhető az előzetes egyeztetések népszerűsége. 2021-ben a hatósági bizonyítvánnyal zárt ügyek több, mint 93%-ában éltek a vállalkozások azzal a lehetőséggel, hogy tervezett tranzakcióikról a bejelentést megelőzően előzetesen egyeztessenek a GVH munkatársaival. Az előzetes egyeztetések az egyszerű megítélésű ügyek gyorsítása mellett, lehetőséget adnak arra is, hogy a GVH már az eljárás ezen szakaszában jelezhesse esetleges aggályait.

A Versenyhivatalnak – az egyedi ügyekhez kapcsolódó hatósági, versenyfelügyeleti tevékenységén túl – lehetősége van arra is, hogy egy egész iparágra kiterjedően tájékozódjon a versenyfolyamatokról, esetleges piactorzulásokról. Ezen általános tájékozódási folyamatnak biztosítanak keretet az ágazati vizsgálatok és a piacelemzések, mely eljárások során a GVH számos értékes információhoz, jelzéshez jut a vizsgált piacokon aktív szereplők irányából.

Jelentős fejlemény, hogy 2021-ben új típusú megközelítést és vizsgálati módszereket igénylő, ún. gyorsított ágazati vizsgálatot vezetett be a jogalkotó, amely a korábbi ágazati vizsgálatokhoz képest rendkívül koncentrált és erőforrásigényes eljárástípus. A gyorsított ágazati vizsgálat lehetővé teszi, hogy a GVH piaci problémákra gyorsan reagáljon, a korábbiaknál szélesebb körben és módszerekkel tárja fel a tényállást. 2021-ben gyorsított ágazati vizsgálat folyt a kerámia-falazóelemek piacán, a fa építőanyagok piacán és az antigén tesztek piacán. Folyamatban volt az adatvagyon keletkezése és szerepe az online kereskedelemben témájú piacelemzés, továbbá az italtermékek vendéglátóipari egységekben történő forgalmazásának piacát érintő ágazati vizsgálat, illetve eredményesen lezárult az ágazati vizsgálat a médiaszolgáltatás és műsorterjesztés piacán.

A GVH versenyt védő tevékenysége révén a fogyasztóknál anyagi előny jelentkezik, amely legalább részben számszerűsíthető. Erre szolgál az ún. ex-ante impact assessment, amely egyszerűen alkalmazható és átfogó képet nyújtó módszereket használ, így hozzávetőleges, de összességében nem túlzó eredményt ad. A GVH a 2016-2021-ben lezárt, versenykorlátozó megállapodásokkal, erőfölényes visszaélésekkel, valamint fúziókkal foglalkozó versenyfelügyeleti eljárásai nyomán jelentkező közvetlen haszon – részleges – számszerűsítését végezte el. Eszerint a fogyasztók által, a GVH működésének köszönhetően, a megtakarított összeg több, mint másfélszerese a GVH azonos időszaki teljes költségvetésének. A kimutatott haszon: 45 345 millió Ft (folyó értéken), devizában kifejezve 126 millió EUR vagy 143 millió USD (2022. januári átlagos MNB árfolyamon), millióra kerekítve.

Versenyfelügyeleti eljárások

A Versenyhatóság 2021-ben összesen 112 eljárást indított. Tovább folytatódott az a korábbi években tapasztalt folyamat, miszerint az ügyek legnagyobb részét az összefonódásokkal kapcsolatos eljárások tették ki. 2021-ben ez az összes ügy több, mint 62%-át jelentette. A 2021-ben indított eljárások közül: 70 összefonódások ellenőrzése, 23 tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat, 10 versenykorlátozó megállapodás, 4 erőfölénnyel való visszaélés, 5 vendéglátóipari italbeszerzések tárgyában indult.

A korábbi évekhez viszonyítva 2021-ben növekedés volt megfigyelhető a fúziós ügyek számában: a 2021-es évben az előző évi 61-hez képest 7-tel több, összesen 68 bejelentés érkezett a GVH-hoz, valamint 1 versenyfelügyeleti eljárás indult végrehajtási tilalom feltételezhető megsértése miatt, 1 ügy pedig utóvizsgálat volt. Azaz a tavalyi évben rekordszámú, összesen 70 új fúziós tárgyú ügy indult.

A Versenyhatóság 2021-ben összesen 101 eljárást fejezett be. A lezárt eljárások közül: 67 összefonódás ellenőrzése (8 versenyfelügyeleti eljárás és 59 összefonódás-bejelentés), 23 tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat, 10 versenykorlátozó megállapodás, 1 erőfölénnyel való visszaélés tárgyában született döntés.

Versenyfelügyeleti bírság – központi kezelésű előirányzat

A Versenytanács a 2021. évben rekordot jelentő, 18,2 milliárd forint versenyfelügyeleti bírságot szabott ki. A döntések 73%-ában, 28 ügyben, 71 vállalkozással szemben megállapította a jogsértés elkövetését és 25 döntésében, 62 vállalkozással szemben szabott ki bírságot. A 2021. évben kiszabott versenyfelügyeleti bírságból 1,9 milliárd forint fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalma, és 16,3 milliárd forint versenykorlátozó megállapodás tárgyában került kiszabásra.

2021. méltán nevezhető a kartellfeltárások évének, hiszen a nemzeti versenyhatóság három kartellügyben szabta ki a legnagyobb összegű versenyfelügyeleti bírságokat.

A GVH a 14,1 milliárd forintos legmagasabb összegű bírságot 8 műtrágya gyártó és forgalmazó vállalkozással szemben szabta ki, mivel az általuk kialakított stratégiai együttműködési rendszer keretében a beszerzési források közötti választás lehetőségének korlátozására, a vevők felosztására és az eladási árak meghatározására irányuló, a verseny korlátozását célzó jogsértést valósítottak meg.

A második legmagasabb összegű bírságot egy hazai székhelyű, többek között lapkiadással foglalkozó vállalkozás kapta a vasárnapi lapok piacát érintő versenykorlátozó megállapodás miatt lefolytatott megismételt eljárásban. A hatóság ezért a jogsértésért 829,6 millió forint összegű bírságot szabott ki a céggel szemben.

658 millió forinttal a harmadik legmagasabb összegű bírságot a GVH közbeszerzési kartell miatt szabta ki 3 hazai székhelyű, gyógyászati termékek és gyógyszerek kereskedelmével foglalkozó vállalkozással szemben, mivel olyan egyeztetéseket folytattak és információkat osztottak meg egymással, amelyek a piac felosztására, az ajánlati árak és a nyertes vállalkozás személyének előzetes egyeztetésére irányultak gyógyászati eszközök beszerzése tárgyában kiírt közbeszerzési pályázatokat érintően.

A 2021. évben a COVID-19 világjárvány a GVH bírságolási gyakorlatát is befolyásolta. A Hivatal nagyságrendileg 154 millió forint részletfizetési kedvezményről vagy hátralévő bírság átütemezéséről döntött, valamint 204 millió forint értékben vett figyelembe gazdasági nehézséget bemutató érveléseket bírságcsökkentő tényezőként elsősorban a munkahelyek megtartása érdekében.

A fogyasztóvédelmi tárgyú ügyekkel kapcsolatban fontos hangsúlyozni, hogy a GVH 2021. évre előirányzott fogyasztóvédelmi elképzeléseit továbbra is befolyásolta a világjárvány mind szakmai, mind munkaszervezési szempontból, a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok miatt kiszabott 1,84 milliárd forint bírságból 449 millió forint bírság a COVID-19 világjárványt tisztességtelenül kihasználó vállalkozásokkal szemben került kiszabásra. A korábbi évekhez hasonlóan 2021-ben is igen jelentős számú fogyasztóvédelmi típusú ügyben járt el a Hivatal, a lezárt versenyfelügyeleti eljárások mintegy 23 %-a tartozott ebbe a körbe.

A nemzeti versenyhatóság munkájában 2021-ben meghatározó szerepet töltött be a társadalom és a gazdaság számára egyaránt káros versenykorlátozó magatartások - és köztük a különösen súlyos kartell ügyek - feltárása. A GVH versenyfelügyeleti eljárásairól érdemes kiemelni, hogy a nagyobb és komplexebb kartell ügyekben a döntéshozatal időigényesebb, mint a fogyasztóvédelmi ügyekben, így a nemzeti versenyhatóság munkáját ciklikusság jellemzi a fogyasztóvédelmi és a versenykorlátozó megállapodásokban hozott döntések arányát tekintve. A feltárt kartellek között érintett volt a nitrogénműtrágya piaca, magyarországi erős- és gyengeáramú rendszerekhez és hálózatokhoz kapcsolódó tervező, kivitelező, karbantartó,

üzemeltető és egyéb tevékenységek piaca, a munkagépek magyarországi piaca, a vasárnapi lapok piaca, valamint a neuromodulációs eszközök piaca is.

Az elmúlt évben a Hivatal fokozott hangsúlyt fektetett arra is, hogy a jogsértések feltárása és bírsággal szankcionálása mellett a vállalkozás a fogyasztók számára közvetlenül hasznosítható kompenzációt nyújtson. A non-food termékek kiskereskedelmi piacán az Emag nagyságrendileg 4 milliárd forint összegű jóvátétel teljesítésére lett kötelezve: a fogyasztók meghatározott körének egyenként 3000 forint értékű kuponkedvezményt biztosít, összesen legalább kb. 1,08 milliárd forint értékben, illetve a cégcsoport nagyságrendileg 2,88 milliárd forint értékben vállalta, hogy elősegíti a magyar vállalkozások online kereskedelmi jelenlétét többek között jutalék-csökkentéssel, oktatással, hirdetési felülettel és logisztikai szolgáltatásokkal támogatja majd partnereit. A Telekom 1,225 milliárd forint értékben vállalta, hogy bizonyos fogyasztói számára 4 GB extra adatmennyiséget biztosít. Ezen kompenzációk teljesítését a GVH utóvizsgálatban ellenőrizheti. A versenyfelügyeleti bírságszámlára a kiszabott bírságok és az előző időszakokban peresített kötelezések bírósági felülvizsgálatának eredményeképpen 5 609,7 millió forint befizetés teljesült. A befizetések mellett 6 399,8 millió forint versenyfelügyeleti bírság és késedelmi pótlék, valamint kamat visszafizetési kötelezettség keletkezett bírósági, illetve hatósági döntések alapján.

GVH versenypártolási tevékenysége

2021-ben is kiemelt cél volt, hogy a Versenyhatóság a jogalkotást, az állami döntéseket a verseny érdekében igyekezzen befolyásolni. Az állami döntések kifejezés magában foglalja a közpolitikák kialakítását, azok alkalmazását, valamint a kormányzat és egyéb állami szervek egyedi adminisztratív lépéseit és beavatkozásait is. A versenypártolás terén a Hivatal általános célja, hogy minél több jogszabálytervezet tekintetében legyen lehetősége megfogalmazni álláspontját, emellett fontos kritérium az is, hogy a GVH által megfogalmazottak mennyiben hasznosulnak, azaz milyen mértékben veszi figyelembe azokat a jogalkotó. E célokkal összhangban a GVH igyekszik nyomon követni a jogszabály-tervezeteket és észrevételeinek figyelembevételét is.

A proaktív versenypártolás keretében kiemelt feladat volt az ECN+ irányelv hazai átültetésében való aktív szerepvállalás, ideértve a GVH javaslatainak megfogalmazását, illetve a jogalkotási folyamatban való részvételét. Az e feladat eredményeként megfogalmazott, a GVH függetlenségét és eljárásainak hatékonyságát erősítő módosító javaslatok 2021. január 1-jén léptek hatályba.

Szintén a proaktív versenypártolás körében értékelhető, hogy az érintett vállalkozások adminisztratív és anyagi terheinek csökkentése érdekében 2021. szeptember 30-i hatállyal kibővült az összefonódás bejelentési kötelezettség alól mentesülő összefonódások köre azon befektetésekkel, amikor többségi állami tulajdonban lévő kockázati tőkealap az Európai Bizottság által a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánított állami támogatással megvalósuló tőkebefektetése következtében szerez közös irányítási jogot olyan vállalkozásban, amelynek előző évi nettó árbevétele nem érte el az egymilliárd forintot. Ilyen esetekben az irányításszerző tőkealapot csupán tájékoztatási kötelezettség terheli a GVH irányába. A GVH a gyakorlati tapasztalatok felhasználásával a tájékoztatási kötelezettség teljesítésével kapcsolatos további szabályok megalkotását kezdeményezte a jogalkotónál.

2021. július 9-én lépett hatályba a Kormány által a veszélyhelyzeti jogalkotás keretében megalkotott, a GVH hatáskörét a gyorsított ágazati vizsgálattal kibővítő, a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény eltérő alkalmazásáról szóló 406/2021. (VII. 8.) Korm. rendelet, amelynek előkészítésében a GVH szintén aktív szerepet vállalt. A GVH akkor rendelhet el gyorsított ágazati vizsgálatot, ha a piaci problémák feltárása és kezelése érdekében sürgős beavatkozás indokolt. A gyorsított ágazati vizsgálat lefolytatására alapvetően az ágazati vizsgálat szabályait kell alkalmazni, eltérés azonban, hogy gyorsított ágazati vizsgálat esetén a kormányrendelet rögzíti a jelentéstervezet

elkészítésének határidejét, valamint lehetőség van a versenyfelügyeleti eljárásban is alkalmazott helyszíni kutatásra, ha a GVH valószínűsíti, hogy az érintett helyszínen a gyorsított ágazati vizsgálathoz kapcsolódó bizonyítási eszköz lelhető fel. Az Országgyűlés 2021. december 14-én fogadta el a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvényt, amely törvényi szintre emelte a gyorsított ágazati vizsgálat szabályozását, így a GVH gyorsított ágazati vizsgálat lefolytatására vonatkozó hatásköre a veszélyhelyzet megszűnését követően is megmaradt.

A versenykultúra fejlesztése

A GVH versenykultúra-fejlesztési tevékenységét éves munkatervében rögzíti, melyet honlapján elérhetővé tesz a nyilvánosság számára is.

A Gazdasági Versenyhivatal a Magyar Versenyjogi Egyesülettel közös szervezésben 2021 áprilisában tartotta „IV. Magyar Versenyjogi Fórum – „30 éves a GVH” című, jubileumi konferenciáját.

Szeptemberben a GVH online minikonferencia-sorozatot indított, hogy rendszeresen megvitathassa a versenyjog világában felmerülő aktuális kérdéseket, felszínre kerülhessenek a szakértői álláspontok, valamint megfelelő és naprakész szakmai iránymutatást kaphassanak a vállalkozások. A virtuális konferencia-sorozat elsőként a fúziók témakörével foglalkozott.

Októberben sikeresen lezajlott a világ versenyhatóságait tömörítő Nemzetközi Versenyhálózat (ICN) éves online konferenciája, amelynek a magyar versenyhatóság adott otthont. Az online rendezvény iránt kiemelt érdeklődés mutatkozott: a programra több mint 130 ország 1767 versenyjogi szakembere jelentkezett. A három napos konferencia keretében a versenyhatóságok munkatársai, jogi szakértők, valamint a hazai és külföldi sajtó tudósítói több mint 100 előadó segítségével ismerhették meg a nemzetközi szintér legújabb versenyjogi fejleményeit és jogalkalmazási lehetőségeit.

Novemberben a minikonferencia-sorozat a „GVH döntései és azok bírósági felülvizsgálatának tapasztalatai” című online konferenciájával folytatódott. A GVH a döntéseiről, a Hivatalt érintő eseményekről, valamint a különös érdeklődésre számot tartó kérdésekről az elmúlt évben is elsősorban sajtóközlemény útján és a közösségi médiacsatornáin keresztül tájékoztatta a közvéleményt. A GVH 105 (az előző évi 86-hoz képest ez jelentős növekedés) sajtóközleményt adott ki 2021-ben, amelyeket eljuttatott a média munkatársainak, valamint közzétett a honlapján és a social media felületein is. A sajtó képviselőitől összesen 146 megkeresés érkezett a közleményekhez kapcsolódóan, illetve egyéb, a GVH tevékenységével összefüggő kérdésekben. Ez 41 százalékkal több megkeresést jelent az előző évhez képest. A Hivatal kommunikációs tevékenységének erősítése céljából 2021-ben is kiemelt figyelmet fordított a közösségi médiában való megjelenésre. A közösségi média felületeken összesen 322 posztban tájékoztattott a Hivatal.

Az előző évhez hasonlóan 2021-ben is kizárólag online formában került kiadásra a Hivatal magyar nyelvű szakmai folyóirata a Versenytükrök, amely betekintést nyújt a legújabb versenyjogi témákba, szakirodalomba, hazai és külföldi versenypolitikai, többek között új jogi szabályozási kérdéseket, hatósági és bírósági döntéseket, közgazdasági kérdéseket elemez és mutat be tudományos szinten. Az egyes lapszámokra elektronikus levélben hívtuk fel azok figyelmét, akik a kiadvány kapcsán érdeklődésüket jelezték a Hivatal felé, valamint közintézmények, többek között társhatóságok, bíróságok, felsőoktatási intézmények részére. A kiadványok pdf formátumban érhetőek el a GVH honlapján.

A GVH 2021-ben is tovább bővítette fogyasztóknak szóló, „Gondolja végig higgadtan” c. tájékoztató-sorozatát, a csaló, egészségügyi termékeket hirdető weboldallal kapcsolatban. A tájékoztató, a gyanút keltő jelekre hívja fel az érintett, jellemzően idős fogyasztók figyelmét, hogy segítséget nyújtson a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok felismeréséhez és elkerüléséhez. A tájékoztató-sorozat a Hivatal honlapján elérhető.

Honlapi tájékoztató közzétételével segítette 2021-ben a GVH a vállalkozásokat is, a hazai ételkiszállító platformok fogyasztói visszajelzés-kezelésével kapcsolatban. Az ősszel lefolytatott sweep tapasztalataira alapuló tájékoztató a közérthető, megismerhető és átlátható értékelési rendszerek követelményeire hívja fel a figyelmet, hogy segítse az önkéntes jogkövetésre törekvő cégeket. A GVH vállalkozásoknak szóló tájékoztatói elérhetőek a hatóság weboldalán. A GVH 2021 során két alkalommal számolt be gyorsjelentésben a versenyhatóság munkájáról és tapasztalatairól 2020. év, illetve 2021 első félévének eredményeit bemutatva, nyomtatott és elektronikus formában egyaránt. A gyorsjelentések a honlapon érhetőek el.

Két tematikus, a GVH eredményeit és piaci tapasztalatait közérthetően összegző szakmai kiadvány jelent meg az év során, az „Összefonódások (Fúziók), mint a gazdasági növekedés lehetséges eszközei”, illetve „A Gazdasági Versenyhivatal döntéseinek trendjei és eredményei 2010-2020” címmel. A kiadványokat a GVH szintén papír és elektronikus formában is közzétette.

A GVH a versenyfelügyeleti eljárásain túl továbbra is igyekszik proaktívan támogatni a piaci szereplőket. Különösen nagy érdeklődés övezte az ún. zöld állítások tárgyában közzétett útmutatót, melyhez kapcsolódó workshopokon vettek részt, előadásokat tartottak a munkatársaink, akik még aktívabbá tették e gyakorlatok megfelelő alkalmazása körüli diskurzust.

Az OECD-GVH Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ tevékenysége

Az OECD-GVH Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ (a továbbiakban: ROK) a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (a továbbiakban: OECD) Versenyügyi Részlegére és a Hivatal szakmai háttérére építve szemináriumok és egyéb szakmai programok szervezésével kapacitásfejlesztési támogatást nyújt a versenyjog és a versenypolitika területén, elsősorban a kelet-, délkelet- és közép-európai országok versenyhatóságai számára.

A ROK működése nagymértékben hozzájárul a magyarországi versenyjogi jogalkalmazás nemzetközi elismertségéhez. 2021-ben 6 versenyjogi tematikájú virtuális szemináriumot szervezett tevékenységének elsődleges kedvezményezett versenyhatóságai részére. 2021-ben összesen 394 résztvevőt és 45 előadót látott vendégül programjain, 22 ország szakértői és 25 hatóság résztvevői látogatták a ROK szemináriumait.

Az év első rendezvényére 2021. március 2-4. között online került sor „Közbeszerzési kartellek elleni küzdelem” (Tackling bid rigging in public procurement) címmel. A három félnapos szeminárium során a szakértők szemléltették a joghatóságukban lefolytatott érdekképviseleti és végrehajtási intézkedéseket, figyelembe véve az OECD erre vonatkozó iránymutatásait is.

A következő szemináriumára 2021. május 18-19-én virtuálisan került sor „Piaci tanulmányok: a verseny támogatásának és érvényesítésének kulcsfontosságú hajtóereje” (Market studies: a key driver for competition advocacy and enforcement) címmel. A virtuális szeminárium során a szakértők megosztották tapasztalataikat a piaci tanulmányokra vonatkozóan az OECD ezzel kapcsolatos iránymutatásainak figyelembevételével.

A szeptember 21-22-én virtuális szeminárium témája: „A domináns szereplők visszaélészerű magatartásának értékelése – a digitális piacra fókuszálva” (The assessment of abusive conduct by dominant players - focus on digital markets) címmel. A rendezvény egyik elsődleges célja volt, hogy a nemzetközileg bevált gyakorlatra építve ismertesse azon lépéseket, amelyek a magatartás megalapozott értékeléséhez vezetnek, beleértve a piac meghatározását és a piaci erő azonosítását. A szakértők ezután azokra a módszerekre összpontosítottak, amelyeket a hatóságok alkalmazhatnak a piaci magatartás versenyre és fogyasztókra gyakorolt hatásainak értékelésére, hogy elhatárolják a jogsértő gyakorlatokat a jogszerű kezdeményezésektől.

A ROK 2021. november 3-4-én két napos versenyjogi szakmai továbbképzést szervezett a GVH munkatársai részére a „Versenypolitika és fogyasztóvédelem a digitális korszakban: reform

vagy alkalmazkodás?” (Competition policy and consumer protection in the digital era: reform or adjustment) címmel. Az online rendezvény számos, a digitalizációra visszavezethető témával foglalkozott: versenypolitikai kihívások, a verseny támogatása a digitális piacokon, kritériumok a vertikális korlátozások értékeléséhez, a fogyasztók és a digitális platformok kapcsolata, illetve az adatok megnövekedett szerepe a versenyjogi szférában. Különös figyelmet kapott az Európai Unió (EU) versenyjogának közelmúltbeli fejleményei és jogalkalmazási gyakorlata. A második nap során az érdeklődőknek lehetősége nyílt arra, hogy egy másfél órás workshop keretein belül fogyasztóvédelemmel kapcsolatos szakmai kérdéseket vitassanak meg és bepillantást nyerjenek a brit versenyhatóság (UK CMA) e területen szerzett tapasztalatába.

2021. november 15-16-án került sor az orosz versenyhatósággal (FAS Russia) közösen szervezett online szemináriumra a „Versenypolitika és szellemi tulajdonjogok” (Competition policy and Intellectual Property rights) témában. A versenyjogi szakértők megvitatták, hogy a szellemi tulajdonjogok milyen körülmények között vethetnek fel versennyel kapcsolatos aggályokat, és hogyan kezelhetik a hatóságok ezeket az aggályokat anélkül, hogy aláásnák a cégek befektetési és innovációs ösztönzőit.

Az év utolsó ROK szemináriumára 2021. december 9-10-én virtuálisan került sor a „Hatékony trösztellenes vizsgálatok lefolytatása” (Carrying out effective antitrust investigations) címmel az elsődleges célcsoport versenyhatóságainak képviselői számára. A szeminárium keretén belül a versenyhatóságok rendelkezésére álló eszközök kerültek bemutatásra a közvetett és közvetlen bizonyítékok gyűjtése tekintetében, ideértve az információkéréseket, a rajtaütéseket, a hatékony eljárásokat, a meghallgatásokat és az engedékenységi rendszereket.

A ROK 2021-ben kétszer jelentette meg hírlevelét angol, illetve orosz nyelven a „Versenypolitika Kelet-Európában és Közép-Ázsiában” (Competition Policy in Eastern Europe and Central Asia) címmel. A hírlevél célja, hogy referenciapontjává váljon a kelet-európai és közép-ázsiai verseny alakulásának elemzésében, a kedvezményezett országok tapasztalatainak összegyűjtésével az OECD Versenybizottság tapasztalatainak hozzájárulásával. 2021-ben sikeresen elindult az oktató jellegű „A verseny kulcsfontosságú alapelvei néhány percben elmagyarázva” (Key competition principles explained in a few minutes) című videósorozat projekt, amely az év folyamán egy strukturált oktatói online kurzussá fejlődött a versenypolitika és a versenyjog legfontosabb kérdéseire koncentrálnak. A projekt keretében négy témakörben összesen nyolc videót publikáltunk angol és orosz nyelven.

Intézményi és nemzetközi kapcsolatok

A GVH részvétele a nemzetközi versenypolitikai és versenyjogi szintéren multilaterális és kétoldalú együttműködések révén valósul meg, amely felöleli az antitröszt, a fúziós és a fogyasztóvédelmi területeket.

Az együttműködés kereteit európai viszonylatban elsősorban az Európai Versenyhatóságok Hálózata (‘European Competition Network’, a továbbiakban: ECN) jelenti, amely az EU tagállamok versenyhatóságai és az Európai Bizottság Versenypolitikai Főigazgatósága (European Commission Directorate-General for Competition) közötti kooperációt hivatott biztosítani. Az ECN-en belül az uniós versenyjog alkalmazásával összefüggésben főként operatív, ügy-vonatkozású az együttműködés. Ez elsősorban a jogalkalmazáshoz, azaz konkrét versenyjogi ügyekhez – legyen szó erőfölénnyel való visszaélésről, versenykorlátozó megállapodásról vagy összefonódás-ellenőrzésről – kapcsolódó közvetlen kapcsolattartást jelent. Emellett az ECN-en keresztül megvalósuló együttműködés másik jelentős területe az ECN különböző munkacsoportjaiban történő szerepvállalás. Ennek fontos eleme, hogy a német és a portugál versenyhatóságok (Bundeskartellamt és Autoridade de Concorrência) mellett a GVH a társelnöke az ECN gyakorlati működési tapasztalatainak elemzéséért felelős „Együttműködési és Due Process Munkacsoportjának”. Emellett a GVH aktív szerepet vállal az ECN fúziós és kartell munkacsoportjaiban, továbbá egyéb tematikus, illetve

ágazat-specifikus ECN munkacsoportokban – ideértve különösen horizontális, vertikális, vezető közgazdász, illetve digitális piacokkal foglalkozó munkacsoportokat – is.

Az ECN mellett európai viszonylatban az Európai Gazdasági Térség és az Európai Szabadkereskedelmi Társulás államainak versenyhatóságai közötti együttműködést 'European Competition Authorities' ('ECA'), kell megemlíteni, melynek keretében éves felsővezetői ülésekre és fúziós témában kölcsönös tájékoztatásra kerül sor.

Nemzetközi relációban az együttműködés fő fórumai a világ versenyhatóságait tömörítő Nemzetközi Versenyhálózat ('International Competition Network', a továbbiakban: ICN), az OECD, valamint az Egyesült Nemzetek Szervezete Kereskedelmi és Fejlesztési Konferenciája ('United Nations Conference on Trade and Development', a továbbiakban UNCTAD).

Az ICN vonatkozásában kiemelendő, hogy a GVH aktívan hozzájárul az ICN öt munkacsoportjában – Egyoldalú Magatartások, Fúziós, Kartell, Versenypártolás, és Versenyhatóság-hatékonyság – folyó munkához, emellett a GVH 2016 májusa óta a Kartell Munkacsoport egyik al-munkacsoportjának társelnöki tisztségét töltötte be. Ennek keretében 2021-ben a GVH részt vett az al-munkacsoport munkaterveinek kialakításában, valamint nagy érdeklődésre számot tartó telefonkonferenciát szervezett 'Közbeszerzési kartellek feltárása és értékelése' témakörben. A GVH-t érte az a kiemelkedő szakmai megtiszteltetés, hogy a magyar kormány támogatásával 2021. október 13-15-én házigazdája lehetett a 20. jubileumát ünneplő ICN 2021. évi nemzetközi konferenciájának. A világ számos országában érvényben lévő utazási korlátozásokra és járványügyi helyzetre való tekintettel, a konferencia virtuális formában valósult meg, amely egyúttal sokkal szélesebb közönség részvételét tette lehetővé: a szakmai programokat mintegy 130 ország közel 1700 versenyjogi szakembere követte nyomon. A három napos rendezvény keretében a nemzeti versenyhatóságok munkatársai, jogi szakértők, közgazdászok, nemzetközi szervezetek képviselői és nem kormányzati tanácsadók (NGA) több, mint 100 előadó közreműködésével együtt vitatták meg a versenyjog aktuális kérdéseit. Régi ICN hagyomány, hogy az éves konferencia házigazdája lehetőséget kap egy úgynevezett „special project”-re, amelyben általa fontosnak tartott kérdéseket állíthat fókuszba. A 2021-es konferencia házigazdjaként a GVH az egyre nagyobb érdeklődésre számot tartó környezeti fenntarthatóság és versenyjog kapcsolatát választotta special projectje témájául. A GVH az addig alapvetően elméleti és normatív síkon folyó vitát egy a tényleges nemzetközi gyakorlatot vizsgáló felméréssel egészítette ki számos versenyhatóság és úgynevezett nem kormányzati tanácsadó részvételével.

Szintén meghatározó szerepet játszik a GVH nemzetközi tevékenységében az OECD Verseny Bizottsága és annak munkacsoportjai munkájában való aktív részvétel. A Hivatal 2021-ben az előző évi tevékenységéről szóló éves beszámoló mellett két témában készített hozzájárulást, melyek a 'A versenyjogi fellépés és az ágazati szabályozás összefüggései', valamint a 'Versenyjogi compliance programok'. Az OECD szakértőcsere program, tekintettel a COVID-19 járványra, a 2021. évben nem került meghirdetésre, azonban a körülmények helyreállása esetén a GVH a jövőben továbbra is lehetőséget fog biztosítani a szerencsés jelöltnek, hogy az ott tartózkodás során értékes tapasztalatokra tegeyen szert.

Végül, de nem utolsó sorban az UNCTAD-on belüli együttműködésről kell szólni, amely keretében a GVH részt vett a hátrokon átnyúló kartellekkel és a peer review-kkal foglalkozó munkacsoportok munkájában, valamint részt vett az éves konferencián, ahol fogyasztóvédelmi és versenyjogi szakmai kérdések, valamint a tagországok kérésére adott országok versenyjogi rendszerének és jogalkalmazási gyakorlatának a megvitatására került sor.

Szakmai tevékenységet segítő fejlesztések

Informatikai fejlesztés

Az új, immár teljes egészében a RZS-NOVA (ORFK – IdomSoft Zrt.) rendszeren alapuló ügyiratkezelési rendszer, valamint az azzal szorosan integrált, egyedileg a Hivatal hatósági

eljárásaira fejlesztett szakrendszeri modulokkal a GVH nagy lépést tett a teljes körű elektronikus ügyintézés megvalósítása érdekében, mely egyes már tervezett későbbi továbbfejlesztésekkel (automatizált szignálási rendszer, dokumentum kiküldés automatikusan ügyfélkapura/cégkapura, központi nyilvántartások automatikus lekérdezése) tovább tudja gyorsítani az ügyintézési folyamatainkat.

Az elektronikus ügyintézés fejlesztése és ügyfelek számára történő biztosítása érdekében, valamint a GVH belső folyamatainak fejlesztése keretében 2021-ben megújult a GVH internetes honlapja, mely amellett, hogy áttekinthetőbb, könnyebben kereshető a partnerek, ügyfelek, érdeklő állampolgárok számára átláthatóbb és nyomon követhető tájékoztatást is nyújt.

Teljes körűvé vált a GVH teljes ügyintézői és vezetői állománya számára az elektronikus aláírások használata (AVDH és GOVCA tanúsítványok), valamint kialakítottuk és publikáltuk a versenyfelügyeleti eljárásokhoz kapcsolódó iForm űrlapokat is az ügyfelekkel történő elektronikus kapcsolattartás egy újabb lehetőségeként.

A koronavírus világjárvány 2021. évben is kihívásokat tartogatott az informatikai üzemeltetés, valamint az otthoni / ügyeleti munkavégzés informatikai szempontú támogatása tekintetében. E körben munkatársaink számára biztosítottuk az otthoni munkavégzéshez használható, magas műszaki színvonalú számítógépeket és egyéb hordozható eszközöket, a megfelelő VPN tanúsítványokkal a belső hálózat szükséges szegmenseinek elérhetőségét. Ennek köszönhetően a munkavégzés a határidők tartásával, hatékonyan és zavartalanul folyt a Hivatalban.

Az ügyfélközpontúság, ügyfélbarát ügyintézés online térben történő elérhetősége éppen a világjárvány okozta körülmények miatt még nagyobb jelentőséget kapott és prioritást élvezett a 2021. évben is, melynek keretében különösen kiemelendő a GVH honlapján üzemelő Virtuális Adatszoba (továbbiakban: VDR) alkalmazás, mely az ügyfelek számára a versenytanácsai szakban megnyílt iratbetekintéseket biztosítja online módon a megfelelő hitelesítést követően.

2021-ben 20 ügyben nyílt meg az iratbetekintés lehetősége, 59 ügyfél élt az iratbetekintés jogával, mindannyian a VDR-t használták és összesen több mint 30 000 iratot kértek le a szakrendszerből, jelentősen kímélve mind az ügyfelek, mind a Hivatal erőforrásait. Mindössze 3 ügyben éltek az ügyfelek személyes iratbetekintés jogával, ezek csak olyan iratok voltak, amelyet a Virtuális Adatszobában nem tudtak megtekinteni, mivel azok korlátozott adatokat tartalmazó iratok vagy technikai okok miatt nem elérhető iratok.

A GVH az eljárásai során az ügyfelek számára biztosított Személyre Szabott Ügyintézési Felületen, valamint a társhatóságokkal folytatott kapcsolattartás során 5085 elektronikus irat érkezett a GVH hivatali kapujára. A 2021. évben a beadványok közel 95%-át nyújtották be elektronikusan az ügyfelek.

A 2021. évben – az elektronikus ügyintézésre nem köteles természetes személyekkel való kapcsolattartás kivételével – a Versenytanács teljes iratforgalma hivatali kapus kapcsolattartás útján zajlott.

Humánerőforrás-gazdálkodás

A tárgyévben 13 munkatárs kilépése mellett 22 új szakember érkezett a GVH-hoz. Az új belépők több mint fele vizsgálói feladatkörre érkezett. A távozott munkatársak aránya az átlagos állományi létszámhoz viszonyítva 10%, amely fluktuációs mutató legutoljára 2016-ban volt ilyen alacsony. Az éves átlagos statisztikai állományi létszám 2021-ben 125 fő volt.

A Hivatalban a 40 év alatti korosztály aránya a meghatározó, amely az előző időszakhoz képest 2%-al nőtt és elérte a teljes létszám 65%-át. A középkorosztályba tartozó szakemberek aránya kis mértékben (2%-kal) csökkent az előző évhez viszonyítva (41-55 év közötti korosztály aránya jelenleg 28%), amely arra is utal, hogy a vizsgálók körében a tapasztalt szakembereink megtartásán tovább kell dolgozzunk.

2021-ben célul tűztük ki az üres álláshelyeink tehetséges szakemberekkel történő betöltését, amelynek érdekében folyamatos toborzás, pályáztatás eredményeként elértük, hogy az előző év végi 14 üres álláshelyhez képest 2021 végén 8 üres álláshelyünk legyen. A GVH-ban végzett munka társadalmi presztízse továbbra is magas, a Hivatal a munkaerőpiacon vonzó munkáltatóként van jelen. A GVH munkatársai képzett szakemberek, a létszám fele jogász, 16%-a közgazdász végzettségű. A szakmai létszámon belül a közgazdászok számát növelni tudtuk 2021-ben.

A családcentrikus szervezeti kultúrát bizonyítja, hogy a Hivatalban évek óta magas a részmunkaidőben foglalkoztatott munkatársak aránya, 2021-ben elérte a 9%-ot. 2021-ben összesen 12 gyermeke született a GVH munkatársainak, egyik évben sem volt ennél magasabb a gyermekszületések száma. 2021. december 31-én a GVH 57 munkatársának volt 18 évnél fiatalabb gyermeke, a munkatársaink háztartásában összesen 105 (18 évnél fiatalabb) gyermeket nevelnek a kollégák. Mindezek miatt is fontos siker, hogy 2021-ben is elnyerte a nemzeti versenyhatóság a családbarát munkahely elismerést az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiírt pályázaton.

A Gazdasági Versenyhivatal gazdálkodása

Előirányzatok alakulása

A XXX. Gazdasági Versenyhivatal fejezet 2021. évi költségvetését az Országgyűlés 3 297,4 millió forint kiadási főösszeggel hagyta jóvá. Ez az összeg tartalmazta a Gazdasági Versenyhivatal igazgatása cím költségvetésének 3 083,0 millió forint összegű kiadási előirányzatát, valamint a Fejezeti kezelésű előirányzatok kiadási előirányzatát, melyből az OECD ROK jóváhagyott kiadási előirányzata 168,6 millió forint, a Fejezeti tartalék előirányzata 45,8 millió forint volt.

A 2021. évi eredeti költségvetésben tervezett bevételek összege fejezeti szinten 35,0 millió forint volt.

2021. évben a kormányzati, irányítószervi és saját hatáskörű előirányzat módosítások következtében a fejezetnél összességében 4 804,8 millió forint összegű kiadási előirányzat állt rendelkezésre, melyből a teljesítés 3 011,0 millió forint volt. A bevételek az eredeti előirányzathoz képest 106,7 millió forinttal túlteljesültek a Versenyhivatal Igazgatása címen. A fejezeti szintű 2020. évről áthúzódó és a Hivatal 2021. évi költségvetésébe beépült előirányzat maradvány összege 1 470,9 millió forint.

XXX. Gazdasági Versenyhivatal előirányzatai teljesülésének alakulása

Megnevezés	2020. évi tény	2021. évi eredeti előirányzat	2021. évi törvényi módosított előirányzat	2021. évi módosított előirányzat	2021. évi tény	5/1	5/4
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
	millió forintban, egy tizedessel					% -ban	
Kiadás	2 841,2	3 297,4	3 297,4	4 804,8	3 011,0	106,0%	62,7%
ebből: személyi juttatás	1 739,8	1 832,2	1 832,2	2 019,8	1 968,0	113,1%	97,4%
Bevétel	206,0	35,0	35,0	141,7	141,7	68,8%	100,0%
Támogatás	3 129,6	3 262,4	3 262,4	3 192,2	3 192,2	102,0%	100,0%
Költségvetési maradvány	976,5	0,0	0,0	1 470,9	1 470,9	150,6%	100,0%
Létszám (fő)	121	140	140	140	125	103,3%	89,3%

Fejezetten belül év közben végrehajtott előirányzat-módosítások levezetése

millió forintban egy tizedessel fő

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás	Létszám
2020. évi XC. törvény szerinti előirányzat	3 297,4	35,0	3 262,4	1 832,2	140
Módosítások jogcímenként					
Maradvány felhasználás	1 470,9	1 470,9	0,0	50,2	0
Felügyeleti szerv hatáskörében végrehajtott módosítás	44,8	115,0	-70,2	31,4	0
Intézményi hatáskörű módosítás	-8,3	-8,3	0,0	106,0	0
OECD-ROK fejezeti kezelésű előirányzat	168,6	10	158,6	15,1	0
OECD-ROK fejezeti kezelésű előirányzat	-168,6	-10	-158,6	-15,1	0
2021. évi módosított előirányzat	4 804,8	1 612,6	3 192,2	2 019,8	140

Gazdasági Versenyhivatal Igazgatása cím

2021-ben a GVH engedélyezett létszáma 140 fő. Az éves átlagos statisztikai állományi létszám 125 fő, munkajogi zárólétszám 147, a tárgyév végi üres álláshelyek száma 8 fő volt.

A személyi juttatások rendelkezésre álló előirányzata biztosította a foglalkoztatott létszám 12 havi illetményét, valamint a jogszabályok és a belső szabályozás szerint kötelező és adható juttatások fedezetét.

A munkaadókat terhelő járulékok és a szociális hozzájárulási adó alapját képező kiadások utáni befizetési kötelezettségének a hatályos jogszabályok alapján a Hivatal eleget tett. A teljesülés 312,1 millió forint volt.

A dologi kiadások eredeti előirányzata 856,2 millió forint, a módosított előirányzat 1 690,1 millió forint, a teljesítés 501,8 millió forint volt. A dologi kiadások előirányzata tartalmazza a Hivatal működési kiadásainak forrását, az OECD-ROK tevékenységét, a versenykultúra fejlesztését szolgáló dologi kiadásokat, szakmai és vezetői tréningek lebonyolítását, konferenciák megvalósítását.

Az egyéb működési célú kiadások eredeti előirányzata 20,0 millió forint, a módosított előirányzat 280,5 millió forint, a teljesítés 72,0 millió forint volt. Az egyéb működési célú kiadások kiemelt előirányzat a forrása a versenykultúra fejlesztés tevékenységi körébe tartozó pályázatok, szakmai együttműködések fedezetének, a ROK és az OECD közötti megállapodásból adódó fizetési kötelezettség finanszírozásának.

2021. évben az intézményi beruházások eredeti előirányzata 95,0 millió forint volt, ami 301,8 millió forintra módosult és 95,3 millió forintra teljesült. A beruházások keretében a működés hatékonyságát támogató szoftverek továbbfejlesztése volt biztosított, valamint további informatikai eszköz beszerzések is megvalósultak.

Bevételek

A Hivatal eljárásai során fizetendő igazgatási szolgáltatási díj a Hivatal saját bevétele. A jóváhagyott költségvetésben közhatalmi bevételek jogcímen 25,0 millió forint előirányzati összeg szerepelt. 2021-ben a teljesítés összege ezen a jogcímen 89,0 millió forint volt, az előirányzatomódosítás a hatályos jogszabályoknak megfelelően megtörtént.

Az előző évek bevételeinek maradványát - a Gazdasági Versenyhivatal a következő költségvetési években működésre és működtetésre felhasználhatja.

Az intézmény működési bevételei 42,0 millió forintra teljesültek. A bevételek jelentős részét 2021-ben is a perköltségek jelentették.

A felhalmozási bevételek módosított előirányzata a teljesüléssel egyezően 9,0 millió forint volt, amely bevétel a feleslegessé vált tárgyi eszközök értékesítéséből származott.

A 2021. évben 0,8 millió forint összegű működési célú pénzeszköz átvételre került sor.

Felhalmozási célú átvett pénzeszközök rovaton a 2021. évben a teljesítés összege 0,9 millió forint, mely a dolgozók részére biztosított munkáltatói kölcsön visszatérüléséből származó bevétel.

Gazdasági Versenyhivatal Igazgatása cím előirányzatai teljesítésének alakulása:

Megnevezés	2020. évi tény	2021. évi eredeti előirányzat	2021. évi törvényi módosított előirányzat	2021. évi módosított előirányzat	2021. évi tény	5/1	5/4
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
	millió forintban, egy tizedessel					% -ban	
Kiadás	2 795,4	3 083,0	3 083,0	4 713,2	2 965,2	106,1%	62,9%
ebből: személyi juttatás	1 739,8	1 817,1	1 817,1	2 019,8	1 968,0	113,1%	97,4%
Bevétel	206,0	25,0	25,0	141,7	141,7	68,8%	100,0%
Támogatás	3 083,8	3 058,0	3 058,0	3 146,4	3 146,4	102,0%	100,0%
Költségvetési maradvány	930,7	0,0	0,0	1 425,1	1 425,1	153,1%	100,0%
Létszám (fő)	121	140	140	140	125	103,3%	89,3%

A Gazdasági Versenyhivatal Igazgatása címen év közben végrehajtott előirányzat-módosítások levezetése

millió forintban egy tizedessel fő

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás	Létszám
2020. évi XC. törvény szerinti előirányzat	3 083,0	25,0	3 058,0	1 817,1	140
Módosítások jogcímenként *					
Maradvány felhasználás	1 425,1	1 425,1	0,0	50,2	0
Felügyeleti szerv hatáskörében végrehajtott módosítás	44,8	115,0	-70,2	31,4	0
Intézményi hatáskörű módosítás	-8,3	-8,3	0,0	106,0	0
OECD-ROK fejezeti kezelésű előirányzat	168,6	10,0	158,6	15,1	0
2021. évi módosított előirányzat	4 713,2	1 566,8	3 146,4	2 019,8	140

Egyéb gazdálkodási adatok

A Gazdasági Versenyhivatal 2021. évi mérleg főösszege 3 415,0 millió forint, ami a nyitó állományhoz képest 379,4 millió forinttal nőtt több tényező együttes hatására:

- A befektetett eszközök állománya a nyitó állományhoz viszonyítva 39,0 millió forinttal csökkent, melynek fő oka az előző években aktivált nagy értékű gép- berendezés beruházások után elszámolt értékcsökkenés.
- A Hivatal pénzeszközeinek állománya 331,2 millió forinttal volt több az előző évi záró állománynál, míg a követelések állománya 4,9 millió forinttal növekedett.
- Az egyéb sajátos eszköz oldali elszámolások 85,8 millió forinttal növekedett az aktív időbeli elhatárolások 3,5 millió forinttal csökkent az év folyamán.

A Hivatal kiegészítő, illetve vállalkozási tevékenységet nem folytat.

2021-ban 16,0 millió forint kifizetésére került sor lakásvásárlási célú munkáltatói támogatásra.

A Gazdasági Versenyhivatal 2021. évben sem rendelkezett gazdasági társaságban, közhasznú társaságban (köz)alapítványban vagyონrészesedéssel, államháztartáson kívüli szervezet részére állami feladatellátással kapcsolatban pénzeszközt nem adott át.

Költségvetési maradvány alakulása

A Gazdasági Versenyhivatal igazgatása címen az előző évek költségvetési maradványának felhasználása 1 425,1 millió forint. 2021. évben 1 835,6 millió forint összegű maradvány keletkezett. A 2021. évi maradvány összege tartalmazza a december havi illetmények kötelezettségvállalással terhelt maradványát. Fejezeti tartalék címen 2021. évben is 45,8 millió forint összegű előirányzat maradvány keletkezett.

Az előző évben keletkezett Fejezeti tartalék maradványa teljes összegben kötelezettség vállalással nem terhelt maradványként került kimutatásra és 2021-ban befizetésre került a Központi Maradványelszámolási Alapba.

Fejezeti kezelésű előirányzatok

XXX. fejezeten belül két fejezeti kezelésű előirányzat került jóváhagyásra Magyarország 2021. évi központi költségvetéséről szóló 2020. évi XC. törvényben.

Fejezeti tartalék 45,8 millió forint összegben került meghatározásra, amely összeg nem került felhasználásra, ezért a tartalék teljes összege – hasonlóan az előző évekhez - kötelezettségvállalással nem terhelt előirányzat-maradványként került kimutatásra.

A Fejezeti tartalék előirányzatai teljesítésének alakulása

Megnevezés	2020. évi tény	2021. évi eredeti előirányzat	2021. évi törvényi módosított előirányzat	2021. évi módosított előirányzat	2021. évi tény	5/1	5/4
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
	millió forintban, egy tizedessel					% -ban	
Kiadás	45,8	45,8	45,8	91,6	45,8	100,0%	50,0%
ebből: személyi juttatás	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Bevétel	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Támogatás	45,8	45,8	45,8	45,8	45,8	100,0%	100,0%
Költségvetési maradvány	45,8	0,0	0,0	45,8	45,8	100,0%	100,0%
Létszám (fő)	0	0	0	0	0	-	-

A Fejezeti tartalék címen év közben végrehajtott előirányzat-módosítás levezetése

millió forintban egy tizedessel fő

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás	Létszám
2020. évi XC. törvény szerinti előirányzat	45,8	0,0	45,8	0,0	0
Módosítások jogcímenként *					
Maradvány felhasználás	45,8	45,8	0,0	0,0	0
2021. évi módosított előirányzat	91,6	45,8	45,8	0,0	0

OECD ROK fejezeti kezelésű előirányzat teljes összegben átcsoportosításra került a Gazdasági Versenyhivatal Igazgatása címre a költségvetési törvényben kapott felhatalmazás alapján. Felhasználása teljes összegben megtörtént.

OECD ROK előirányzatai teljesítésének alakulása

Megnevezés	2020. évi tény	2021. évi eredeti előirányzat	2021. évi törvényi módosított előirányzat	2021. évi módosított előirányzat	2021. évi tény	5/1	5/4
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
	millió forintban, egy tizedessel					% -ban	
Kiadás	0,0	168,6	168,6	0,0	0,0	-	-
ebből: személyi juttatás	0,0	15,1	15,1	0,0	0,0	-	-
Bevétel	0,0	10,0	10,0	0,0	0,0	-	-
Támogatás	0,0	158,6	158,6	0,0	0,0	-	-
Költségvetési maradvány	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Létszám (fő)	0	0	0	0	0	-	-

OECD ROK címen év közben végrehajtott előirányzat-módosítás levezetése

millió forintban egy tizedessel fő

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás	Létszám
2020. évi XC. törvény szerinti előirányzat	168,6	10	158,6	15,1	0
Módosítások jogcímenként *					
OECD-ROK fejezeti kezelésű előirányzat	-168,6	-10	-158,6	-15,1	0
2021. évi módosított előirányzat	0,0	0,0	0,0	0,0	0